

ทีระลิก

พิธีเปิดห้องสมุดประชาชน

“เฉลิมราชกุมารี”

กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ
พระเทพรัตนนันทโรทัย
รัตน ส่องสว่างกลางนภา
ราชสุตา พระนามนี้ทรงมีคุณ
สยาม รัจฉกรรที่ยิ่งใหญ่
บรม ฤทัยปรานี่นี้เกื้อหนุน
ราช กรณียกิจจิตการุณ
กุมารี ทรงบุญญาบารมี

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า

ชาวจุฬาลงกรณ์และศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี

(นางอานวย คุณสุข ร้อยกรองถวาย)

คำนำ

หนังสือที่ระลึกพิธีเปิดห้องสมุดประชาชน **"เฉลิมราชกุมารี"** กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกเนื่องในพิธีเปิดห้องสมุดประชาชน **"เฉลิมราชกุมารี"** กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งนับเป็นแห่งที่ 82 ของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้รับพระราชานุญาต ให้ดำเนินการเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในวโรกาสที่ทรงเจริญพระชนมายุ 36 พรรษา ในปีพุทธศักราช 2534

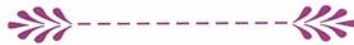
ในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาเสด็จราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดห้องสมุด **"เฉลิมราชกุมารี"** นับเป็นพระมหากษัตริย์คุณอันหาที่สุดมิได้ แก่พสกนิกรชาวกิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏและชาวจังหวัดจันทบุรี

หนังสือที่ระลึกพิธีเปิดห้องสมุดประชาชน **"เฉลิมราชกุมารี"** กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ได้รวบรวมเรียบเรียงพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงคุณประโยชน์นานับประการต่อประเทศชาติในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น ด้านการศึกษา และการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ยังประกอบไปด้วยข้อมูลจังหวัดจันทบุรีและกิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ ที่สำคัญในบางส่วน ซึ่งเป็นที่ตั้งของห้องสมุดประชาชน **"เฉลิมราชกุมารี"** แห่งนี้

คณะผู้จัดทำ
พฤษภาคม 2549

สารบัญ

พระราชประวัติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	1-4
พระราชกรณียกิจในด้านต่าง ๆ	5
◆ ด้านการศึกษา	6-7
◆ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต	8
◆ ด้านประวัติศาสตร์โบราณสถานและพิพิธภัณฑ์	9-10
◆ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	11
◆ ด้านภาษาและการประพันธ์	12-13
◆ ด้านดนตรีศิลปวัฒนธรรม	14-18
◆ พระราชกรณียกิจที่เกี่ยวกับหนังสือและห้องสมุด	19-20
จังหวัดจันทบุรี	21-23
ตำนานรอยพระพุทธรบาทเขาศิขณภูฏ	24-26
ประวัติพระครูธรรมสรคุณ	27-28
ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" กิ่งอำเภอลือไชยภูมิ จังหวัดจันทบุรี	29-30

พระราชประวัติ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

พระราชประวัติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้าจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยาม
บรมราชกุมารี เป็นพระธิดาองค์ที่ 2 ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล
อดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชสมภพ
เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2498 ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต โดย
ศาสตราจารย์นายแพทย์หม่อมหลวงเกษตร สนิทวงศ์ เป็นผู้ถวายพระ
ประสูติกาล สมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณวงศ์ วัดบวรนิเวศ
วิหาร พระอุปัชฌาย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงคิดพระนาม
ถวายว่า "สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิรินธร เทพรรัตนราชสุดากิติวัฒนา
คุณโสภาคย์" และประทานคำแปลว่า "นางแก้ว" มีพระนามที่ข้าราชการบริพาร
เรียกกันทั่วไปว่า "ทูลกระหม่อมน้อย" ในวันที่ 5 ธันวาคม 2520
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิรินธร เป็น
"สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาเจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ
สยามบรมราชกุมารี"

การศึกษา

ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษา
(2501-2515)

โรงเรียนจิตรลดา กรุงเทพฯ
ทรงได้รับคะแนนสูงสุดของประเทศ
สาขาวิชาอักษรศาสตร์
ในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาระดับอุดมศึกษา

ระดับอุดมศึกษา

ปริญญาตรี (2516-2519)

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทรงได้รับปริญญา อักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาประวัติศาสตร์ เกียรตินิยมอันดับ 1

และมีคะแนนสูงสุดของสาขาวิชา

และทรงได้รับเหรียญทอง

ปริญญาโท (2520-2521) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจารึกภาษาตะวันออก

ปริญญาโท (2520-2524) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบาลีสันสกฤต

ปริญญาเอก (2524-2529)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปริญญาการศึกษาดุष्ฎีบัณฑิต
สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์

พระราชกรณียกิจในด้านต่าง ๆ

ด้านการศึกษา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้มีพระราชดำรัสที่เกี่ยวกับการศึกษาไว้ว่า

"...ข้าพเจ้าได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกระดับเมื่อมีโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อตามเสด็จไปต่างจังหวัด ข้าพเจ้ามักหาเวลาไปดูโรงเรียนต่างๆ เพื่อหาความรู้ ถ้าช่วยอะไรได้ก็จะช่วย..."

"...การพัฒนาคนให้เป็นกำลังของชาติที่มีประสิทธิภาพเป็นเรื่องที่ควรทำ วิธีการสร้างคนให้ดีที่สุด ก็คือ การให้ การศึกษา..."

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงมีโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาทั้งระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนถึงอุดมศึกษา โครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของเด็กและเยาวชนที่ทรงดำเนินการอยู่ มีหลายโครงการ เช่น

- ◆ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน
- ◆ โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา
- ◆ โครงการนักเรียนในพระราชานุเคราะห์
- ◆ โครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน
- ◆ โครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยแม่และเด็ก
ในถิ่นทุรกันดาร
- ◆ โครงการศูนย์ทดลองเด็กหุนหวกปฐมวัย
- ◆ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
- ◆ มูลนิธิสงเคราะห์เด็กกำพร้าและอนาถา
- ◆ โรงเรียนผู้ใหญ่พระตำหนักสวนกุหลาบ
(วิทยาลัยในวัง ชาย-หญิง)

๓๑๓

ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริ ให้จัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และประชาชน อาทิเช่น โครงการอาหารจานเดียว โครงการหน่วยทันตกรรมพระราชทาน โครงการแว่นตาพระราชทาน นอกจากนั้นยังมีพระเมตตาพระราชทานเงินในการจัดตั้งกองทุนและมูลนิธิต่าง ๆ ขึ้น เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ด้อยโอกาสทางสังคม เช่น

กองทุนพระราชทานเพื่อสงเคราะห์คนไข้ยากจนในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

มูลนิธิราชสุดา ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งขึ้น เพื่อช่วยเหลือคนพิการและยังทรงรับเป็นประธานมูลนิธิด้วย

ฯลฯ

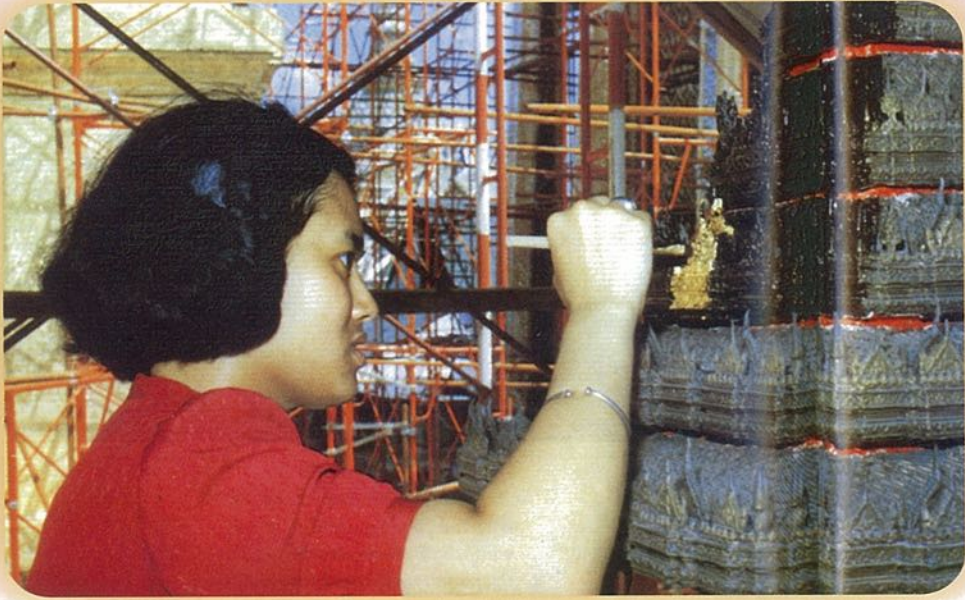

ด้านประวัติศาสตร์โบราณสถานและพิพิธภัณฑ์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงตระหนักถึงความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ ดังได้พระราชทานคำอธิบายถึงประโยชน์ของวิชาประวัติศาสตร์ไว้ตอนหนึ่งว่า "...ช่วยให้ผู้ศึกษาได้รู้จักใช้ความคิด รู้จักหาเหตุผลจากข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่เป็นการลับสมอง และทำให้ได้รับความรู้ อันเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ในแง่นี้ประวัติศาสตร์มิได้ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่รวบรวมไว้เพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับการศึกษาประเมินคุณค่าของข้อมูลในแง่มุมใหม่ๆ (ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้อยู่เสมอ) รวมทั้งเป็นการคาดคะเนแนวโน้มในอนาคตด้วย..."

นอกจากนี้ยังทรงรับสมาคมประวัติศาสตร์ไว้ในพระราชูปถัมภ์ มหาวิทยาลัยศิลปากรได้จัดตั้งศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2534 เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา 3 รอบ เป็นการสนองพระราชดำริ ที่จะให้ประเทศไทยมีศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลในสาขามานุษยวิทยาและศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ประวัติศาสตร์ โบราณคดี สังคมวิทยา ศิลปวัฒนธรรม

พระราชกรณียกิจที่สำคัญ เกี่ยวกับโบราณสถานและ
พิพิธภัณฑสถานได้แก่ การบูรณปฏิสังขรณ์วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
และพระบรมมหาราชวังเนื่องในการฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ครบ 200 ปี

ในการเสด็จเยือนประเทศต่าง ๆ จะโปรดเสด็จไปทอดพระเนตร
พิพิธภัณฑสถานและโบราณสถานอยู่เสมอ และมีพระราชดำริเกี่ยวกับ
พิพิธภัณฑสถานว่า "... การตั้งพิพิธภัณฑสถานนั้นถ้าจะให้มีความจริงต้องมี
เป้าหมายในการศึกษา ไม่ใช่เอาทุกสิ่งทุกอย่างมาสุ่มๆ กันไว้ เหมือน
เป็นสุสานโบราณวัตถุหรือสมบัติโบราณที่ผู้เชี่ยวชาญ จึงจะรู้..."

ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้มีพระราชดำรัสที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไว้ว่า

"...คนเราตั้งแต่เกิดขึ้นมาในสมัยหินก็ต้องสั่งสมความรู้ขึ้นมาเรื่อย ๆ เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเพื่อความอยู่รอดให้มีปัจจัย 4 ครบ ซึ่งก็ต้องเข้าใจวิทยาศาสตร์ของสิ่งแวดล้อมรอบตัว อันนี้ก็คือวิทยาศาสตร์แล้วนำมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตได้ นั่นก็คือเทคโนโลยีทำให้คนเราต่างจากสัตว์ สัตว์อยู่รอดในโลกได้ เพราะมีสัญชาตญาณ แต่คนเรามีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะเอามาปรับปรุงแล้วสั่งสมข้อมูลไว้ จนสามารถส่งผ่านจากคนรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่งได้..."

"...เทคโนโลยีต่างๆ ทุกประเภทมิใช่แค่เทคโนโลยีสารสนเทศเท่านั้น ล้วนแต่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ในสังคมโบราณมีประชากรไม่มาก มนุษย์เพียงแต่ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ทางภูมิศาสตร์ และทางสังคมที่กำหนดขึ้นก็สามารถอยู่ได้อย่างสบาย แต่ในสังคมปัจจุบันมีคนมากทรัพยากรน้อย มนุษย์จะปรับตัวเป็นอย่างเดียวไม่พอแล้วต้องอาศัยเทคโนโลยีปรับสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับตนได้ส่วนหนึ่งด้วย เทคโนโลยีจึงทำให้สามารถใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นประโยชน์ต่องานพัฒนาต่างๆ นอกจากนั้นยังทำให้ผู้คนมีความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายขึ้น..."

ทรงริเริ่มโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีไว้อย่างมากมาย ล้วนแต่เกิดประโยชน์กับประเทศชาติ อาทิเช่น

- ◆ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ◆ การปลูกฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าชายเลน
- ◆ โครงการอุทยานธรรมชาติวิทยา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ◆ โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามพระราชดำริ

ฯลฯ

ด้านภาษาและการประพันธ์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับความสำคัญของภาษาไว้ว่า **"...การเรียนรู้ภาษาให้ดี ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ จะเปิดโอกาสให้นักเรียนหาข้อมูลได้ กว้างขวาง..."**

ในส่วนของเธอเองได้ทรงศึกษาทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศหลายภาษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาจีน ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต และภาษาเขมร

นอกจากจะทรงเป็นนักอ่านจนเป็นที่ทราบกันดีว่าทรงเป็น **"หนอนหนังสือ"** แล้วยังทรงเป็นนักประพันธ์อีกด้วย โดยทรงเริ่มการประพันธ์ครั้งแรกตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 กลอนที่ทรงประพันธ์ร่วมกับพระสหายโรงเรียนได้ตัดเอาไปพิมพ์รวมเล่มชื่อ **"วรรณวลี"**

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นผู้แต่งคำฉันท์ดุขฎิสังเว และกาพย์ขับไม้ เพื่ออ่านในพระราชพิธีรับและขึ้นระวางสมโภชพระศรีนภรัฐราชกิริณี ณ จังหวัดนราธิวาส วันที่ 24 สิงหาคม 2520 คำฉันท์ดุขฎิสังเว และกาพย์ขับไม้เป็นงานที่มีกฎเกณฑ์อยู่มาก ประกอบด้วย ฉันท โคลงและกาพย์ บทพระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีมี 3 เรื่อง คือคำฉันท์ดุขฎิสังเวและกาพย์ขับไม้พระราชพิธีรับและขึ้นระวางสมโภชพระศรีนภรัฐราชกิริณี (พ.ศ. 2520)

คำฉันท์ดุขฎิสังเวและกาพย์ขับไม้พระราชพิธีรับและขึ้นระวางสมโภช ช่างสำคัญ 3 เชือก (2521) รวมทั้งฉันทดุขฎิสังเวสมโภชพระพุทธรูปมหาณีรัตนปฏิมากร (พ.ศ. 2525) (สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ, 2547:262)

ในด้านร้อยแก้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้พระราชนิพนธ์สารคดีในการเยือนประเทศต่างๆ ไว้มากและถ้าเป็นวรรณกรรมที่เกี่ยวกับเด็กหรือบทกวีสั้น ๆ จะทรงใช้พระนามแฝงว่า **"แว่นแก้ว"**

ด้านดนตรีศิลปวัฒนธรรม

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เริ่มทรงดนตรีไทย ขณะทรงศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และทรงเรียนร้องเพลงกับคุณหญิง ไพทวูร์ย์ กิตติวรรณ ต่อมาทรงหัดเครื่องดนตรีชนิดอื่นๆ เมื่อทรงเข้าศึกษาต่อที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและทรงเรียนร้องเพลงไทยกับอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน หลังจากสำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว พระองค์ทรงดนตรีไทยได้ทั้ง ซอด้วง ซออู้ จะเข้ และขลุ่ย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โปรดระนาด มาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์แต่ทรงตัดสินพระทัยเรียนระนาดเอกครั้งแรก เมื่อเดือน กรกฎาคม 2528

ด้านดนตรีสากล สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเรียนเปียโนกับอาจารย์มัลลย์วัลย์ บุญยะรัตเวช ขณะทรงมีพระชนมายุ 10 พรรษาและทรงเรียนดนตรีสากลเครื่องเป่า(ทรัมเปต) จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

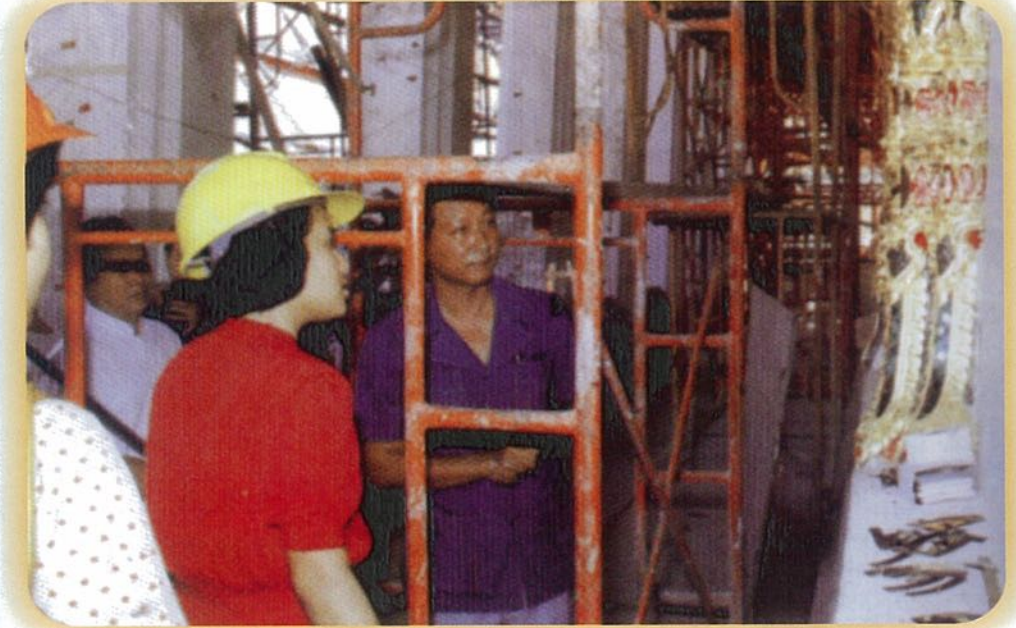
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โปรดการวาดรูป
ปั้นรูปและงานประดิษฐ์มาแต่ทรงพระเยาว์ ระหว่างที่ทรงศึกษาในโรงเรียน
จิตรลดา ทรงวาดรูปทั้งในชั้นเรียนและทรงวาดเล่น พระองค์โปรดการวาดภาพ
ลายเส้นหรือภาพการ์ตูน ใน พ.ศ. 2523 พอมีโอกาสศึกษาวิชาศิลปะจาก
หลวงวิศาลศิลปกรรม (เชื้อ บัณฑิตจินดา) ศิลปินเอกทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

ในด้านพระพุทธศาสนา ได้ทรงพระราชนิพนธ์บทความและสารคดีวิชาการ ทางด้านศาสนาไว้มากมายเรื่อง อาทิเช่น ศาสนาเกิดขึ้นได้อย่างไร ศาสนากับการ ปกครองระบอบประชาธิปไตย ทรรศนะธรรม พุทธศาสนาสุภามิตคำโคลง และทศปารมีในพระพุทธศาสนาเถรวาท ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ในพระองค์ท่าน เมื่อครั้งศึกษาหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาฯ รับ เลือกลงตั้งเป็นประธานกรรมการมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ที่มีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่และสนับสนุนงานศิลปะและ วรรณคดีไทย โดยจะมีการจัดแสดงดนตรีและนาฏศิลป์ที่อำเภออัมพวา จังหวัด สมุทรสงคราม ทุกวันที่ 24 กุมภาพันธ์ ของทุกปี นอกจากนี้ยังทรงมีพระราชดำริ ให้มูลนิธิฯ จัดทำโครงการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และ คีตศิลป์ โครงการอบรมช่างศิลป์ ซึ่งอบรมงานด้านจิตรกรรม ประติมากรรม และ งานศิลปะอื่นๆ แก่ชาวสมุทรสงครามและจังหวัดใกล้เคียง เพื่ออนุรักษ์ศิลปะอันเป็น เอกลักษณ์ของชาติให้ยั่งยืนสืบต่อไป

ทางด้านสถาปัตยกรรม เมื่อคราวฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ครบ 200 ปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นแม่กองอำนวยการบูรณะปฏิสังขรณ์วัดพระศรีรัตนศาสดารามและพระบรมมหาราชวัง ทรงตรวจราชการทำงานของเหล่าช่างด้วยพระองค์เอง ดังปรากฏในหนังสือรายงานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงตรวจการปฏิสังขรณ์วัดพระศรีรัตนศาสดารามซึ่งเป็นประจักษ์พยานแห่งพระปรีชาสามารถในงานศิลปกรรมที่สำคัญ

พระราชกรณียกิจที่เกี่ยวกับหนังสือและห้องสมุด

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โปรดการอ่านหนังสือมาแต่ทรงพระเยาว์ ดังที่ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ในบทความเรื่อง "ฉันชอบอ่านหนังสือ" ว่า

"หนังสือนี้ มีมากมาย หลายชนิด
นำดวงจิต เรืองริน ชื่นสดใส
ให้ความรู้ สำเร็จ บันเทิงใจ
ฉันจึงใฝ่ ใจสमान อ่านทุกวัน
มีวิชา หลายอย่าง ต่างจำพวก
ล้วนสะดวก ค้นได้ ให้สุขสันต์
วิชาการ สรรมา สารพัน
ชั่วชีวิต ฉันอ่านได้ ไม่เบื่อเลย"

เนื่องในวโรกาสที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเสด็จเป็นองค์ประธานในการประชุมสมัชชาสากลว่าด้วยการศึกษาผู้ใหญ่ เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2533 องค์การยูเนสโก ได้ประกาศให้เป็นปีสากลแห่งการรู้หนังสือ ซึ่งได้ดำเนินต่อมาจนถึงปี พ.ศ. 2543 ในวโรกาสนี้ได้พระราชทานพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า "การรู้หนังสือเป็นความจำเป็นสำหรับทุก ๆ ชาติที่กำลังพัฒนาตลอดจนเป็นกิจกรรมที่จะต้องร่วมมือกันส่งเสริมให้บรรลุผลให้ได้ ถ้าปราศจากพื้นฐานการรู้หนังสือของประชาชนในประเทศแล้ว ความพยายามในการพัฒนาย่อมไร้ผล การรู้หนังสือเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการที่จะนำไปสู่จุดหมายอันสูงสุด นั่นก็คือ ทำให้มนุษยชาติเกิดความสมบูรณ์พูนสุขเช่นว่านี้ ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย และเป็นเรื่องที่คุ้มค่ามาก หากพวกเราทุกฝ่ายจะร่วมแรงร่วมใจกันเพียรพยายามไปสู่จุดหมายนี้"

นอกจากนี้ยังได้ทรงพระราชทานลายพระหัตถ์เชิญชวนไว้ด้วยว่า

ร่วมกันทำให้ชาวโลกอ่านออกเสียงได้
let's join in making a literate world

ศิริพร ๒๕๓๕

ในด้านที่เกี่ยวกับห้องสมุดนั้นได้แสดงพระราชปณิธาน และแนวพระราชดำริถึงความสำคัญและประโยชน์ของห้องสมุดไว้ในพระราชนิพนธ์ เรื่อง "ห้องสมุดในทัศนะของข้าพเจ้า" ดังนี้

"ความรู้ของมนุษย์เป็นมรดกตกทอดกันมาตั้งแต่โบราณ เมื่อมีการประดิษฐ์คิดค้นตัวอักษรขึ้น ผู้มีความรู้ก็ได้บันทึกความรู้ของตน สิ่งที่ค้นพบเป็นจารึกหรือเป็นหนังสือทำให้บุคคลอื่นในสมัยเดียวกัน หรืออนุชนรุ่นหลัง ได้มีโอกาสศึกษาทราบถึงเรื่องนั้นๆ และได้ใช้ความรู้เก่าเป็นพื้นฐานที่จะหาประสบการณ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ที่มีความก้าวหน้าเป็นความเจริญสืบต่อไป

ห้องสมุดเป็นสถานที่เก็บเอกสารต่างๆ อันเป็นแหล่งความรู้ดังกล่าวแล้ว จึงเรียกได้ว่าเป็นครูเป็นผู้ชี้แนะให้เราแก้ปัญหา วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ใ้รู้สิ่งควรรู้อันชอบธรรมด้วยเหตุผลได้

ข้าพเจ้าอยากให้เรามีห้องสมุดที่ดี มีหนังสือครบทุกประเภทสำหรับประชาชน หนังสือประเภทที่ข้าพเจ้าคิดว่าสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งคือ หนังสือสำหรับเด็ก วัยเด็ก เป็นวัยเรียนรู้ เด็กๆ ส่วนใหญ่สนใจที่จะทราบเรื่องราวต่างๆ แปลกๆ ใหม่ๆ อยู่แล้ว ถ้าเรามีหนังสือที่มีคุณค่าทั้งเนื้อหาและรูปภาพให้เขาอ่าน ให้ความรู้และความบันเทิง เด็กๆจะได้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ ที่รอบรู้ มีธรรมประจำใจ มีความรักบ้านเมือง มีความต้องการปรารถนาจะทำแต่ประโยชน์ที่สมควร"

จังหวัดจันทบุรี

จังหวัดจันทบุรีตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศไทย ระหว่างเส้นละติจูดที่ 12-13 องศาเหนือ และลองจิจูดที่ 101-102 องศาตะวันออกมีพื้นที่ทั้งหมด 6,338 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,961,250 ไร่ มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 245 กิโลเมตร ประกอบด้วย 9 อำเภอและ 1 กิ่งอำเภอ คือ

อำเภอเมืองจันทบุรี อำเภอท่าใหม่ อำเภอขลุง อำเภอแหลมสิงห์
อำเภอมะขาม อำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอสอยดาว อำเภอแก่งหางแมว
อำเภอนายายอาม กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดสระแก้ว

ทิศใต้ ติดต่อกับอ่าวไทยและจังหวัดตราด

ทิศตะวันออก ติดต่อกับสาธารณรัฐกัมพูชาประชาธิปไตยและจังหวัดตราด

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดชลบุรี จังหวัดระยองและอ่าวไทย

คำขวัญประจำจังหวัดจันทบุรี

- น้ำตกลือเลื่อง เมืองผลไม้ พริกไทยพันธุ์ดี อัญมณีมากเหลือ
เสื่อจันทบูร สมบูรณ์ธรรมชาติ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
รวมญาติ กู้ชาติที่จันทบุรี ๑

ประวัติศาสตร์เมืองจันทบุรี

เมืองจันทบุรีเป็นชุมชนโบราณเก่าแก่อายุมากกว่า 1,000 ปี มีร่องรอยอารยธรรมโบราณของคนก่อนประวัติศาสตร์ที่มีอายุไม่น้อยกว่า 4,000-6,000 ปี จากหลักฐานที่ปรากฏทั้งด้านมนุษยวิทยา ศิลปะและประวัติศาสตร์ แสดงให้เห็นถึงการตั้งถิ่นฐาน การเติบโตอย่างกว้างขวางในท้องถิ่น การขยายตัว ติดต่อกับชายฝั่งต่างถิ่น มีการรับและถ่ายทอดผสมผสาน ทางวัฒนธรรมที่มีการพัฒนาติดต่อกันมายาวนานจนกระทั่งเป็นเมืองจันทบุรีในปัจจุบัน

การตั้งถิ่นฐาน เมื่อสิ้นสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 (พ.ศ. 1724-1763) สันนิษฐานว่า จันทบุรีคงจะเป็นอิสระจากขอมเนื่องจากตอนกลางพุทธศตวรรษที่ 18 ขอมได้ประสบความหายนะทั้งทางเศรษฐกิจ และการเมืองเนื่องจากการโจมตีสร้างปราสาทหินจำนวน 600 แห่ง จึงเกิดชุมชนอิสระปรากฏขึ้นทั่วไป เมื่อจันทบุรีเป็นอิสระแล้ว ไม่มีหลักฐานยืนยันว่าขึ้นกับสุโขทัยหรือไม่ แต่ในสมัยอยุธยา เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่ทองทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยา พ.ศ. 1893 ปรากฏชื่อเมืองจันทบุรีเป็นส่วนหนึ่งของอยุธยาเรียกว่า **จันตะบูร** หรือ **จันทบูร**

ตัวเมืองจันทบุรี มีลำดับการตั้งถิ่นฐานในยุคประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบัน ดังนี้

1. บริเวณบ้านเพนียด วัดทองทั่ว ตำบลคลองนารายณ์ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี (สมัยขอมเรืองอำนาจ)
2. บริเวณบ้านพุททะลาย ตำบลจันทนิมิต อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี (สมัยก่อนอยุธยา)
3. บริเวณบ้านลุ่ม ตำบลท่าช้าง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี (สมัยอยุธยา - รัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์)
4. บริเวณบ้านเนินวง ตำบลบางกะจะ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี (สมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์)
5. บริเวณตัวเมืองจันทบุรีในปัจจุบัน (สมัยรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นต้นมา)

ตำนานรอยพระพุทธรบาทเขาคิชฌกูฏ (พลวง)

พระครูธรรมสรคุณ เจ้าอาวาสวัดกะทิง และเป็นเจ้าคณะอำเภอมะขาม ผู้สืบค้นประวัติเขาคิชฌกูฏ กล่าวไว้โดยย่อว่า เมื่อ พ.ศ. 2397 นายตึงและคณะ ได้พากันขึ้นไปบนเขาหาไม้กฤษณา ไม้กะลำพักมาขาย ต้องขึ้นไปพักอยู่บนเขา เป็นเวลาหลายวัน และได้ไปพักเหนือบนลานหินกว้างใหญ่ เพื่อนของนายตึงคนหนึ่ง ได้ดองหญ้าเพื่อนอนพักก็พบแหวนขนาดสวมหัวแม่เท้าได้ และเมื่อช่วยกันตรวจดูก็พบ หินแผ่นหนึ่ง มีพื้นที่เป็นรอยรูปก้อนหอย ต่อมานายตึงและเพื่อนได้นำบุตรชาย ไปอุปสมบทที่วัดพลับ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี รุ่งขึ้นก็มีงานเทศกาลปิด รอยพระพุทธรบาทจำลอง นายตึงจึงซื้อทองไปปิดรอยพระพุทธรบาทนั้น เมื่อปิดแล้ว จึงพูดขึ้นว่า รอยพระพุทธรบาทเช่นนี้ที่บ้านผมก็มีเหมือนกัน พอตีมีพระไต่ย็นเข้า จึงไปเรียนให้เจ้าอาวาสวัดพลับ หลวงพ่อเพชรทราบ ขณะนั้นหลวงพ่อดำรงตำแหน่ง เจ้าคณะจังหวัดจันทบุรี จึงเรียกนายตึงมาสอบถาม แล้วพาคณะขึ้นไปพิสูจน์ดู ก็เป็นความจริง และตรวจดูตามบริเวณนั้นต่างๆ ไป ก็พบสิ่งแปลกประหลาด และ สิ่งมหัศจรรย์หลายอย่าง รอยพระพุทธรบาทนั้น ทำนทรงเหยียบจารึกไว้ที่ศิลาแผ่นใหญ่ บรรจุนั่งได้เป็นร้อยกว่าคนบนยอดเขา สูงสุดกว้าง 1 เมตร ยาว 2 เมตร ทางด้าน ทิศตะวันออกเฉียงใต้ของรอยพระพุทธรบาท มีหินก้อนหนึ่งใหญ่มาก เรียกกันว่า **หินลูกพระบาท** ตั้งขึ้นมาน่าแปลก และมหัศจรรย์เป็นอย่างมาก ไม่น่าจะตั้งอยู่ได้ มองดูคล้ายลอยอยู่เฉยๆ มีคนกล่าวว่าเขาเคยเอาด้ายสายสิญจน์คล้องแล้วหลุดมาได้ และยังมีหินอีกลูกหนึ่งใหญ่มากเหมือนกัน อยู่ตรงข้ามกับหินลูกพระบาทนี้ก็มี รอยพระหัตถ์ไปรับหินก้อนนี้จากรอยพระพุทธรบาทกับรอยพระหัตถ์นั้น ห่างกันประมาณ 5 เมตร และยิ่งแปลกไปกว่านั้น ในก้อนหินนั้นตรงกันข้ามกับรอยพระหัตถ์ ยังมีรูป รอยเท้าใหญ่อันนี้เขาเรียกว่ารอยเท้าพญามาร เพียงแหงนหน้าขึ้นไปมองเห็นได้ทันที สูงประมาณ 15 เมตร ต่อจากนั้นไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือห่างจากหินลูกนี้ไปเพียง 15 วา มีหินลูกข้างบนเป็นลานและมองเห็นรอยรถหรือรอยเกวียน เมื่อยืนบนหินลูกนั้น มองลงไปทางทิศเหนือจะเห็นถ้ำเต่า บนหลังถ้ำจะมองเห็นเป็นรูปเต่า ลักษณะคล้ายๆ เต่าปลวก ต่อจากนั้นหากหันไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของรอยพระพุทธรบาท จะมองเห็นถ้ำช้าง และถ้ำมองจากรอยพระพุทธรบาทขึ้นไปจะเห็นหินก้อนหนึ่งมี รูปลักษณะคล้ายช้างจริง เลยจากข้างไปสูงสุดนั้นเรียกกันว่าหังฝรั่ง ที่เรียกว่าหังฝรั่ง เพราะฝรั่งไปตั้งหังส่งกล่องเพื่อทำแผนที่ มองไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ยังมีถ้ำ อีกถ้ำหนึ่งเรียกกันว่า ถ้ำสำเภา เพราะมีหินก้อนหนึ่งข้างบนถ้ำมีลักษณะคล้ายๆ เรือสำเภา จึงเรียกว่า **ถ้ำสำเภา** ยังมีอีกถ้ำหนึ่งใต้พระบาทนี้เรียกว่า **ถ้ำตาฤๅษี**

พระบาทแห่งนี้ทำไมจึงเรียกว่า **"เขาคิชฌกูฏ"** ที่เรียกเช่นนี้ก็เพราะมีชื่อเขาในกรุงราชคฤห์ในประเทศอินเดียลูกหนึ่ง ชื่อว่าเขาคิชฌกูฏ ฟังแล้วสะเทือนใจคล้ายๆ กับว่าได้ไปยังนครราชคฤห์ อันเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปของพระพุทธรองค์ครั้งปฐมโพธิกาลโน้นและการไปมาก็ไม่สู้ไกลนัก นึกไปว่าปีหนึ่งเราจะได้มีโอกาสไปนมัสการรอยพระพุทธรูปบาทครั้งหนึ่ง บาทหรือแท่นนับว่าเป็นอวัยวะที่ต่ำที่สุดของมนุษย์เรา แต่แท่นนั้นเป็นอวัยวะที่สำคัญที่สุด ถ้าขาดเท้าเสียก็ไม่สามารถที่จะไปประกอบคุณงามความดีได้ โดยเฉพาะเป็นเท้าของพระพุทธรองค์ด้วยแล้ว เป็นเท้าพิเศษและบริสุทธิ ผู้คนเลื่อมใสและเคารพกราบไหว้ส่วนเท้าของพระพุทธรองค์แม้จะประดิษฐานอยู่แห่งหนตำบลใดก็ตาม ถ้ามีความเชื่อมั่นมีความเคารพกราบไหว้ด้วยใจอธิษฐานแล้วย่อมเกิดผลสำเร็จแก่ผู้คนนั้นทุกคน และจะเป็นสิริมงคลแก่ผู้นั้นตลอดไปด้วยใจอันแน่วแน่ของกระแสน้ำจิตผู้นั้น

ในตำนานศาสนาพุทธกล่าวไว้ว่า เขาคิชฌกูฏอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของกรุงราชคฤห์ซึ่งเป็นเมืองหลวงสมัยก่อนนั้น (อินเดีย) แปลว่าภูเขาแรงกระพือปีก มีคันทกภูฏีอยู่บนยอดเขา และเคยเป็นสถานที่ประทับของพระพุทธเจ้าในอดีต เป็นความดำริของพระครูธรรมสรคุณซึ่งเป็นกรรมการและเป็นหลักในการพัฒนาพระบาทพลวงตั้งแต่ พ.ศ. 2515 ได้เสนอใช้ชื่อพระบาทเขาคิชฌกูฏ (พลวง) เหตุผลเพราะเมืองไทยเป็นเมืองพุทธที่พุทธศาสนาเจริญกว่าเมืองไหนๆ แม้กระทั่งประเทศอินเดีย จึงน่าจะใช้ชื่อนี้เป็นที่ระลึกถึงพระบรมศาสดา

พิธีบวงสรวงเปิดนมัสการพระบาทพลวง

ในทุกๆ ปี ก่อนที่เริ่มเทศกาลแสวงบุญนมัสการพระบาทพลวง จังหวัดจันทบุรี จะมีพิธีกรรมอย่างหนึ่ง คือพิธีบวงสรวงเปิดนมัสการพระบาทพลวง นิยมทำในวันแรม 14 ค่ำ เดือน 2 โดยมีรายการเครื่องบวงสรวงดังนี้

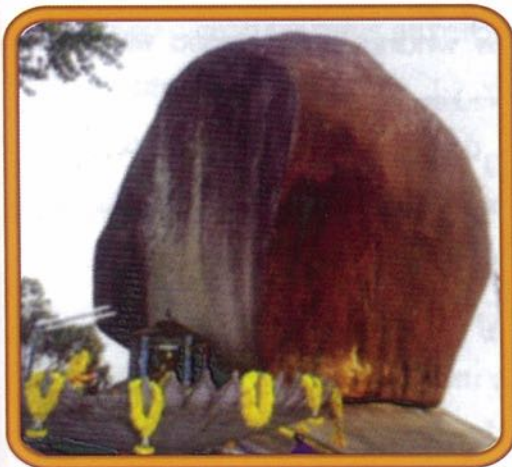
บายศรีห้าชั้น 1 คู่	บายศรีปากชาม 1 คู่
หัวหมูและน้ำพริกเกลือ 1 คู่	มะพร้าวอ่อน 1 คู่
ผลไม้ทำอย่างๆ ละ 1 คู่	ขนมทำอย่าง (เต้าเลี้ยว) 1 คู่
กล้วย ถั่ว งา อย่างละ 1 คู่	ขนมเบี๊ยะ 10 คู่
ผ้าขาว 1 ผืน	ผ้าแดง 1 ผืน
น้ำหวาน 2 คู่	หมากพลู บุหรี่
ผักปล่ำปลาฆ่า (ข้าวผสมกับข้าว)	

หลังจากเตรียมเครื่องบวงสรวงเสร็จแล้วจะมีพราหมณ์เป็นผู้ทำพิธีกรรมต่างๆ โดยการเริ่มต้นด้วยการชุมนุมเทวดา เชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่สถิตอยู่บนเขาพระบาทเป็นสักขีพยานรับเครื่องสังเวทที่นำมาทำพิธีครั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่กล่าวถึงช่วยปกป้องอภิบาลรักษาผู้ที่มานมัสการให้พ้นจากอันตรายที่อาจจะเกิดจากสัตว์ร้าย การเดินทาง การปฏิบัติธรรม ตลอดจนช่วย دلจิตผู้ที่ไม่ดี ผู้กระทำชั่วไม่ยอมกลับใจ

พิธีปิด

เมื่อเปิดนมัสการไปได้ประมาณ 2 เดือนก็จะมีพิธีปิดพระบาท ซึ่งเครื่องบวงสรวงจะเหมือนพิธีเปิด แต่จำนวนจะเพิ่มมากเป็นพิเศษ เพราะผู้แสวงบุญจะนำอาหารมาร่วมด้วย ส่วนคำกล่าวจะพูดในลักษณะขอบคุณสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย นอกจากนี้ยังเป็นการคืนป่าให้กับสัตว์ต่างๆ ที่เคยอยู่บริเวณพระบาท (คณะกรรมการอำนวยการโครงการจัดทำหนังสือเรื่องวัฒนธรรมพัฒนาการทางประวัติศาสตร์เอกลักษณ์และภูมิปัญญา, 2544 : 97-99)

ประวัติพระครูธรรมสรคุณ (เขียน ขนุธสโร)

สถานะเดิม ชื่อ เขียน นามสกุล ทองคำ
เกิดวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2473 ปี มะเมีย
บิดา ชื่อ นายทองอยู่ ทองคำ
มารดา ชื่อ นางมั่ง ทองคำ
บ้านเลขที่ 15 หมู่ที่ 8 ตำบลพลวง อำเภอมะขาม
จังหวัดจันทบุรี

อุปสมบท

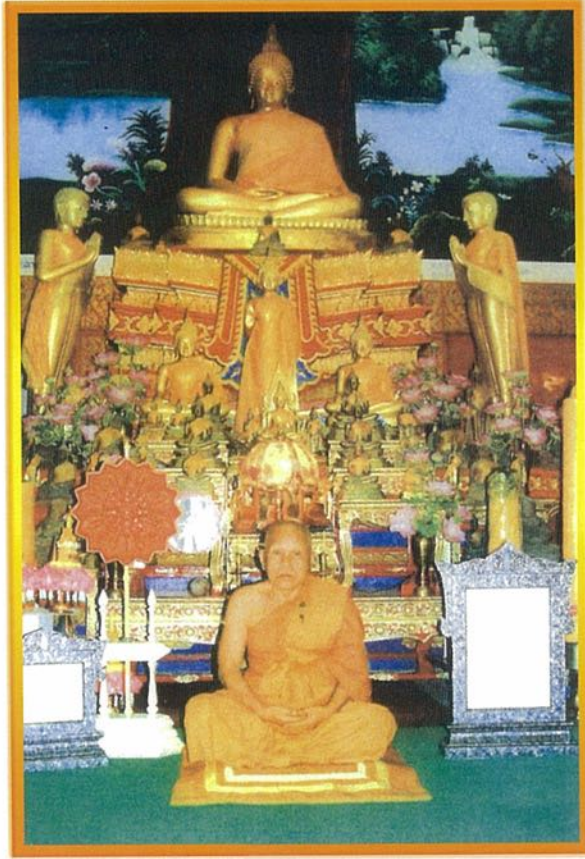
- ❖ เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2494 ณ วัดกะทิง
ตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
- ❖ พระอุปัชฌาย์ พระครูนิเทศคณานุสิฐ วัดหนองอ้อ
ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
- ❖ พระกรรมวาจาจารย์ พระครูวินิตสุตตาสัย วัดท่าหลวงบน
ตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
- ❖ พระอนุสาวนาจารย์ พระครูพุทธบทรินบาล วัดพลวง
ตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

ปัจจุบัน

- ❖ พระครูธรรมสรคุณ (เขียน ขนุธสโร) วัดกะทิง
ตำบลพลวง กิ่งอำเภอเขาฉะชฌัญญ จังหวัดจันทบุรี
อายุ 76 ปี 55 พรรษา

ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" กิ่งอำเภอเขาฉิมชุก

พระครูธรรมสรคุณ หรือ ท่านพ่อเขียน ขนธสโร เจ้าอาวาสวัดกะทิง ตำบลพลวง กิ่งอำเภอเขาฉิมชุก จังหวัดจันทบุรี ในฐานะประธานกรรมการมูลนิธิพระครูธรรมสรคุณ ร่วมกับผู้มีจิตศรัทธา พ่อค้า ประชาชน หน่วยงาน ภาครัฐและเอกชนในจังหวัดจันทบุรีได้ทูลเกล้าฯ เสนอขอเข้าร่วมโครงการจัดสร้างห้องสมุดประชาชน **"เฉลิมราชกุมารี"** และเพิ่มเติมพิพิธภัณฑสถานสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เพื่อเป็นการสนองพระราชปณิธานในการส่งเสริมการศึกษาของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการเทิดพระเกียรติพระองค์ท่าน และสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ในคราวเดียวกัน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีพระราชทานพระราชนุญาตและพระราชวินิจฉัยโปรดให้สร้างห้องสมุดประชาชน **"เฉลิมราชกุมารี"** ณ กิ่งอำเภอเขาฉิมชุก จังหวัดจันทบุรี ลักษณะอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก 3 ชั้น ในเนื้อที่ 3 ไร่ ในที่ดินของวัดกะทิง ซึ่งอยู่ติดริมถนนและแม่น้ำจันทบุรีในเขตชุมชน ห้องสมุดประชาชน **"เฉลิมราชกุมารี"** แห่งนี้เป็นแห่งที่ 82 ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้รับพระราชทานพระราชนุญาตให้ดำเนินการ เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในวโรกาสที่ทรงเจริญพระชนมายุ 36 พรรษา ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2534

คณะผู้จัดทำหนังสือที่ระลึก

พระครูธรรมสรคุณ (เขียน ขนธสโร)		ที่ปรึกษา
นายไพศาล คลังสิน	ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดจันทบุรี	ที่ปรึกษา
นางดลฤดี อุ่นคำเรือน	ผู้อำนวยการ ศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียน กิ่งอำเภอเขาฉกรรจ์	ข้อมูล/เนื้อหา
นางวารีย์ ตันติเสาวภาพ	ครู (คศ.3)	ข้อมูล/เนื้อหา
นางอำนวยการ คุณสุข	ครู (คศ.3)	เรียบเรียงเนื้อหา/ภาพ
นางสาวกณิการ์ ปัญญาอินแก้ว	ครู กศน.ปวช.	พิมพ์
นางนิสากร ยินดีจันทร์	ครู กศน.ปวช.	พิมพ์
นางสาวปวีณา ทองพลขวา	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล	พิมพ์

